

Măștile populare românești, în dialog simbolic cu tradițiile Valahiei Morave

Misterul măștii tradiționale românești traversează secolele și granițele, păstrându-și vitalitatea într-o Europă în continuă schimbare. Această forță simbolică este celebrată în cadrul expoziției internaționale „Misterul Măștii Populare Românești – Tajemství rumunské lidové MASKY”, organizată de Muzeul Regiunii Valahia Moravă din Vsetín (Republica Cehă), în perioada 7 decembrie 2025 – 12 aprilie 2026. Proiectul reunește eforturile unor importante instituții muzeale din România: Muzeul Etnografic al Transilvaniei (Cluj-Napoca), Muzeul Maramureșan (Sighetu Marmației), Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș (Baia Mare) și Muzeul Țării Crișurilor (Oradea). Colaborarea lor consolidează un demers comun de promovare a patrimoniului cultural imaterial românesc în contexte internaționale de prestigiu, reafirmând legăturile profunde dintre comunitățile montane din Carpați și Europa Centrală. Transilvania și Valahia Moravă împărtășesc, dincolo de distanțe geografice, o memorie culturală asemănătoare: ritmuri dictate de anotimpuri, un univers rural modelat de viața de munte și o relație organică cu natura. În acest context, masca populară funcționează în ambele tradiții ca un instrument ritualic esențial, capabil să medieze raportul dintre profan și sacru. În cultura românească, măștile nu sunt simple obiecte folclorice; ele sunt încărcate cu roluri și funcții simbolice. Capra, cu mișcările ei frenetice, vestește renașterea și fertilitatea. Dracii, zgomotoși și provocatori, creează haos ritualic pentru a readuce ordinea în comunitate. Moșii și Babele satirizează realitatea socială și pun în balanță vârstele și experiențele vieții. Taurul sacrificat amintește de vechi ritualuri ale trecerii și regenerării. Realizate manual din lemn, blană, piele, paie, textile și adesea completate cu obiecte reciclate sau reinterpretate creativ, aceste măști dezvăluie un amestec fascinant între arhaic și spontan. Forța lor vizuală, uneori ludică, alteori înspăimântătoare, transmite un mesaj universal: tradițiile sunt organisme vii, capabile să se transforme fără a-și pierde esența. Expoziția oferă publicului o veritabilă incursiune vizuală și simbolică în universul măștii populare. Printre elementele centrale se află:

- Măști tradiționale din România și Cehia, provenite din colecții muzeale și din ateliere ale creatorilor populari
 - Colinde și înregistrări video documentare cu alaiuri de mascați, procesiuni rituale și scene de ceremonial
 - Povești, explicații și interpretări despre personajele mascate și rolul lor în comunitate
 - Lucrări contemporane realizate de artiști români specializați în confecționarea măștilor
 - Instalații spațiale și proiecte audiovizuale create de studenții Universității Tomas Bata din Zlín, care reinterprează simbolistica măștii din perspectiva culturii vizuale actuale
- Această îmbinare între tradiție și reinterpretare contemporană subliniază continuitatea unui imaginar comun, prezent în spațiul carpatic și în regiunea Valahiei Morave. Expoziția se desfășoară sub înaltul patronaj al Excelenței Sale Antoaneta Barta, Ambasadorul României în Republica Cehă, beneficiind totodată de sprijinul Institutului Cultural Român din Praga. Proiectul pune în evidență un model de colaborare transnațională ce reunește instituții muzeale de prestigiu, cercetători, creatori și comunități artistice. Parteneriatul dintre muzee din Cluj-Napoca, Sighetu Marmației, Baia Mare, Oradea și instituțiile culturale din Vsetín reprezintă o formă de diplomație culturală activă, care aduce în prim-plan valori comune: memoria rurală, expresiile artistice populare, ritmurile vieții de munte și ritualurile care dau identitate comunităților.

Prin această expoziție, tradiția românească se așază în centrul unui dialog european profund, în care patrimoniul imaterial devine limbaj comun și punte între culturi.

Cioace la SATIRICON - noiembrie 2025

Dan BĂGĂREAN

DRAGOSTEA ÎNSEAMNĂ SUFERINȚĂ...

Visând o țară fără ură,
El și-a chemat vecina-n șură,
Când după chin și discrepanțe,
Ea i-a transmis „condoleanțe”...

Aurel CHIRA

ALAMBI CATĂ

Au nins petelele acum,
Rapid, sub gerurile-acerbe;
Pălinca anul ăsta-i fum,
Cazanele nu au ce fierbe...

Ștefan CIOCIANU

LA FIZIOTERAPIE

Zece zile-am tras la fiare
De durere vrând să scap:
Fizic, n-am nimic se pare,
Și - posibil - nici în cap!

Gheorghe CIREAP

LIBERTATE DEMOCRATICĂ

Constrâns de o realitate,
Aș vrea, prin vot, să schimb doctrina,
Dar n-am decât o libertate:
S-aleg, pe placul meu... cabina!

Cornelia COCIȘ

PE SPIRALA COSMICĂ

Explozii - glaciațiuni;
Furtuni, erupții - și tsunami:
Întăile creațiuni
Ne retrimite în... burta „Mamii”.

Octavian CORDOȘ

EGOISTUL

Omul pare devotat,
Cu elan și talentat;
E un muncitor cu zel,
Însă numai pentru el.

Adela COTUL

MATRIMONIALĂ

Pe o rețea de-anunțuri am postat
Că o soție eu mi-aș căuta,
Vreo trei amici m-au și interelat:
„Să nu mai cauți, că ți-o dau pe-a mea!”

Grigore COTUL

SUA RETRAGE DIN ROMÂNIA SUTE DE MILITARI

Se duc soldații-americani
Și-i bai cu suveranitatea,
Dar unde-au stat, în câțiva ani
A mai crescut natalitatea.

Vasile B. GĂDĂLIN

SCHIMBURI COMERCIALE

Eva-i ca o zână bună,
Vreau alături să o am:
Îmi oferă-n schimb o prună
Pentru mărlul lui Adam.

Petru-Ioan GÂRDA

NU MAI MERG LA ÎNMORMÂNTĂRI!

Nu mă pot, din plâns, opri,
Când se-ngroapă cineva;
Sper că voi putea lipsi
Și la-nmormântarea mea.

Ștefan GHIOC

UNUIA CU PĂR BOGAT

Când mă uit la părul tău
Și-mi închipui ce-o să fie,
Știu că o să-ți pară rău,
Dar nu vād decât chelie!

Gabriela GROZA

TROTINETIȘTI ÎN VITEZĂ PE TROTUAR

Ca să fie protejați
Și ceva să nu pătească,
Trecătorii sunt rugați
Ca pe cap să poarte-o cască.

Rodica JEICAN

ÎNTRE SOȚI

- Măi bărbate, asta simt,
Ai pe alta, o presimt!
- Tu greșești de crezi așa,
E aceeași, draga mea!

Doina MICLEA

EPIGRAMA CA ALUZIE

Epigrama lui e bună,
Înfruntând orice furtună,
Dar când critica lui crește,
În colegii săi lovește.

Marius MICLEA

DORINȚĂ ISTORICĂ

Vai de-acest al nost popor,
Deznădejdea îl apucă,
Va rămâne cu un dor:
Dorul lui e „dor de ducă”.

Gavril MOISA

DECIZIE

Chiar dacă gestul pare anormal,
Nu mai trimit la niciun festival,
Oricât ar vrea ispitele și haru',
Unde-s Bunduri, Gârda și Rotaru.

Gavril NECIU

MONOLOG CONJUGAL

Când vine seara de la cramă
Ori de la crâșmă soțul „cui”,
Soția-i zice-ntâi de mamă,
Apoi de mama mamei lui!

Radu PĂCURAR

HALLOWEEN

La un party invitat,
O-ntrebă el, plin de sine:
- Pun prezervativ cu mine?
Nu!... doar nu e bal mascat!

Horea PRODAN

DIN VENITUL MEU

Taie ăștia cu toporul,
Dar speranța-i mare:
Crește bine ajutorul...
De înmormântare.

Vladimir SĂRĂȚILĂ

NEMULȚUMIȚII DE DAR

lubirea a plecat în lumea ei
Cu jerbe orbitoare de lumină,
Să o blestem? Nu am niciun temei,
Căci ea a fost, putea și să nu vină.

Mihai TEOGNOSTE

PARTAJ

La tribunal s-au împăcat,
Când amândoi au câștigat:
Ea libertatea, el privat.
Copiii? Au ajuns la stat.
Grupaj realizat de Grigore Cotul și Petru-Ioan Gârda

Cu ocazia Zilei Naționale a României, MINA Cluj – cel mai mare centru de artă imersivă din Europa – pregătește o experiență culturală fără precedent. Doar în 1 Decembrie 2025, publicul este invitat să descopere o producție exclusivă, dedicată celor mai importanți artiști ai patrimoniului românesc: „Cei mai faimoși pictori clasici români – O călătorie imersivă în arta românească”.

Într-un format spectaculos, gândit special pentru această zi, vizitatorii vor putea vedea peste 60 de lucrări semnate de marii maeștri ai picturii românești, precum Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Theodor Aman sau Nicolae Tonitza. Tehnologia transformă însă această întâlnire cu arta într-o experiență total diferită de cea a unei vizite clasice la muzeu: tablourile se animă, personajele par să prindă viață, iar culorile curg în jurul spectatorilor în timp real. O narațiune vizuală care pune în valoare patrimoniul românesc.

MINA Cluj celebrează Ziua Națională cu o producție imersivă dedicată artei românești

Mixul dintre proiecțiile 360°, sunetul spațial și ritmul narațiunii vizuale creează un spectacol multisenzorial ce reușește să aducă mai aproape de public opere fundamentale ale artei românești. În loc de a privi pasiv lucrările, spectatorii „intră” în spațiul lor, fiind absorbiți de peisajele cu țărani și cai ale lui Grigorescu, de florile vibrante

ale lui Luchian sau de atmosfera intimă a portretelor realizate de Tonitza. Pentru MINA Cluj, această producție reprezintă o continuare firească a misiunii culturale prin sala principală de proiecții 360° de 600 mp, o galerie dedicată new media art și zona MINA Kids, un spațiu interactiv pentru cei mici.

Eveniment exclusiv de 1 Decembrie

Spectacolul va rula doar luni, 1 Decembrie 2025, la sediul MINA Cluj, situat pe strada Orașului nr. 10. Biletele sunt limitate și pot fi achiziționate online de pe iabilet.ro sau direct de la fața locului, în limita locurilor disponibile.

MINA Cluj – un reper al culturii vizuale contemporane

Inaugurat pe 1 noiembrie 2024, MINA Cluj a devenit în

mai puțin de un an unul dintre cele mai dinamice spații culturale ale orașului. Amenajat într-un fost spațiu industrial, centrul impresionează prin sala principală de proiecții 360° de 600 mp, o galerie dedicată new media art și zona MINA Kids, un spațiu interactiv pentru cei mici.

În acest timp, MINA Cluj a adus publicului expoziții imersive dedicate unor figuri și teme iconice – de la Monet și Da Vinci, la cosmos, dinozauri sau femeile care au schimbat lumea – alături de evenimente speciale precum concert, brunch-uri, cursuri de yoga și talk-uri motivaționale. Cu fiecare proiect, centrul demonstrează că arta poate fi nu doar admirată, ci trăită.

Pentru mai multe detalii despre program și expoziții: minamuseum.com/ro/mina-cluj